

JEDNOGODIŠNJE CVIJEĆE U JAVNIM NASADIMA MEĐIMURJA - ODABIR BILJA

ANNUALS IN OPEN SPACES OF MEĐIMURJE - PLANT SELECTION

Dunja Geršak

SAŽETAK

U Međimurju se tradicionalno uređuje javni prostor izložen oku prolaznika.

Uređenje prozora, balkona i okućnica postoji od nekad u seoskim naseljima, a zadnjih godina je sve jače i intenzivnije uređenje javnog gradskog prostora.

U upotrebi je jednogodišnje i dvogodišnje cvijeće izražajnih boja i sadi se dva puta na godinu, u proljeće i na jesen.

Zbog jednostavnosti radova i jeftinijeg održavanja gredica jednogodišnje cvijeće se uglavnom ne kombinira s trajnicama i gredice su jednostavnog oblika.

Vrste cvijeća ograničene su na one koje su izdržljive u ljetnim uvjetima i čija je tehnologija usvojena i jednostavna.

Sadnice s busenom su kvalitetne i potječu od profesionalnih proizvođača.

Način sadnje i uređenja cvjetnih gredica nije strogo određen i usklađen s arhitekturom okolnih građevina. Sadi se prema vlastitom nahođenju u naseljima, a u gradskim sredinama prema naručenim projektima.

Nove vrste jednogodišnjeg cvijeća sporo ulaze u široku upotrebu, što ovisi o ponudi na tržištu, cijeni sadnice i izdržljivosti određene vrste.

Autohtone vrste cvijeća se za sada ne primjenjuju u uređenju javnog prostora u Međimurju.

ABSTRACT

In Međimurje open spaces are traditonally laid out.

Decorating balconies, windows and yards has been popular in villages for a long time with laudscaping open spaces in towns becoming more interesive recently.

Commonly used annuals and biannuals are of intensive colour and are planted twice a year, in spring and in autumn.

The flowers are mostly not combined with perennials. The shape of flower beds is simple for easier and less expensive keeping.

Flower species are restricted to those which are sustainable in summer time with simple and well adopted maintenance technology.

Plug seedlings are of good quality and are produced by professionals.

The type and style of planting and lay out of flower beds are not strictly defined and in harmony with architecture of nearby buildings. In villages planting is a matter of individual choice while in towns it depends on commissioned projects.

New annual species are coming in to practice slowly, depending on market offer, price and the toughness of a certain species.

The native, indigenous species have not been used so far in landscape gardening in town open spaces in Međimurje.

UVOD

Ovaj mali referat je pregled situacije u Međimurju, a odnosi se na sadnju i uređenje javnog prostora jednogodišnjim cvijećem.

Županija s tri grada (Čakovec, Prelog i Mursko Središće) i 40-tak sela malo je i pitomo područje gdje su žene od nekada ukrašavale cvijećem okućnice, balkone, crkve i raspela. Običaj je održan i proširen na gradske sredine.

OBILJEŽJA UREĐENJA

Oblici ukrašavanja jednogodišnjim cvijećem su različiti.

Pored prozora, okućnica i balkona uređuju se i cvjetne gredice, ulazi u zgrade, ustanove, restorane, kružni tokovi, okoliš crkvi, ulazi u sela koji su obilježeni ukrasnim stalcima te granični prijelazi.

Osnovne osobine uređenja su:

- vrstu cvijeća i način sadnje na selu određuje osoba koja sadi i održava, bilo da je to pojedinac ili skupina, npr. Društvo žena;
- u gradovima je situacija slična kod privatnih prozora, balkona i okućnica, a na javnom prostoru se sve više sadi prema projektu sadnje,

koji se naručuje od hortikulturnih privatnih poduzeća kojih ima nekoliko na ovom području. Brigu o javnom prostoru gradova vode gradska komunalna poduzeća.

- na gredicama se jednogodišnje cvijeće uglavnom ne kombinira s trajnicama, zbog lakšeg održavanja;
- iz istog razloga gredice su jednostavnog oblika;
- cvjetne gredice se obnavljaju dva puta godišnje, u proljeće jednogodišnjim cvijećem, a u jesen dvogodišnjim vrstama *Viola x wittrockiana*, *Bellis perennis* i *Myosotis*;

ODABIR BILJNIH VRSTA

Osnovne značajke odabira su sljedeće:

- svake se godine odabire isto cvijeće, ali se mijenjaju raspored i kombinacije. Najčešće biljne vrste u upotrebi su:

Begonia semperflorens

Petunia hybrida

Lobelia erinus

Salvia splendens

Tagetes patula

Allysum jednogodišnji

Senecio sp.

Impatiens

Ageratum houstonianum

- za sadnju se odabire cvijeće poznate i usvojene tehnologije;
- upotrebljavaju se vrste jakih izražajnih boja i malih zahtjeva, otporne na jako sunce, sušu i prašinu;
- izbor i količina cvijeća i cvjetnih gredica ovise i o financijskim sredstvima koja su na raspolaganju za njegu (radni sati radnika i voda su najznačajnije stavke). U Čakovcu se planski i organizirano uređuje 1300 m² s 80000 sadnica. Prelog i Mursko Središće brinu za oko stotinjak m² cvjetnih gredica i sade 5000, odnosno 1000 sadnica godišnje.
- sadnice cvijeća su kvalitetne, uzgojene u zaštićenom prostoru, nabavljaju se od proizvođača cvijeća. U gradovima Čakovcu, Prelogu i Murskom Središću, cvijeće uzgajaju tamošnja komunalna poduzeća.

- noviteta je malo, ali se pojavljuju pa se i u Čakovcu svake godine na gredicama može naći barem jedan novi kultivar jednogodišnjeg cvijeća;
- samoniklo i autohtono cvijeće se za sada ne upotrebljava u javnim nasadima.

Sadnja cvijeća i uređenje potiču se raznim akcijama kao što je akcija Turističke zajednice grada Čakovca kojom se svake godine ocjenjuje uređenje okoliša i dodjeljuju nagrade najljepše uređenim i zasađenim prozorima ili gredicama, ovisno o natjecateljskoj kategoriji.

Poduzeća koja se bave uređenjem i sadnjom cvijeća profesionalno su orijentirana na stalna poboljšanja i novitete u ovom području hortikulture.

Blizina Slovenije i Austrije omogućava ljudima upoznavanje s novitetima, te nabavu sjemena i sadnica naprednih uzgajivačkih kuća.

Adresa autora – Authors' addresses
Dunja Geršak, dipl.ing.agr.
Gospodarska škola Čakovec
40000 Čakovec
Kralja Tomislava 52

Primljeno – Received:
9. 03. 2005.